

שנקב בשפה שבין שני הבורות. וכיון שהיתה תחתית הבור התחתון נמוכה מהבור העליון, נתרקנו המים מהבור העליון, מאליהם.

וסתמינהו [וסתם] את הנקבים שבין שתי הבורות **בנבכי דעמרא** [בגיוות הצמר] כדי שיוכל למלאות את הבור העליון של אשמדאי ביין ולא יזוב לבור התחתון.

ואחר כך **כרא בירא** אחר **מעילאי** [מעל לבור] של אשמדאי, **ושפכינהו לחמרא** [ושפך את היין] מהבור העליון דרך נקב לתוך בורו של אשמדאי.

ואחר כך **טמינהו** [סתם], מילא את אותם שני בורות שחפר בעפר, כדי שאשמדאי לא ישים לב לשינוי.

סליק יתיב באילנא [עלה בניהו בן יהוידע וישב בעץ].

כי אתא [כשבא] אשמדאי, **סייריה לגושפנקא** [בדק את חותמו] ומצאו שהוא שלם, **גלייה** [גילה] והסיר את האבן שמכסה את הבור, **אשכחיה חמרא** [מצא שיש יין] בבור.

אמר אשמדאי: **כתיב "לין היין הומה שבר, וכל שוגה בו לא יחכם" (משלי כ א)**. **וכתיב "זנות ויין ותירוש יקה לב" (הושע ד יא)**, לכן מוטב להזהר ממנו.

לא אישתי [לא שתה].

כי צחי [כאשר צמא], **לא סניא ליה** [לא יכל להתאפק], **אישתי, רזה וגנא** [שתה, השתכר ונרדם].

נחית [ירד] בניהו בן יהוידע מהעץ, **אתא,**

שדא ביה שושילתא, סתמיה [בא זורק על אשמדאי את השלשלת וסגר אותה] סביב צווארו כדי שלא יוכל להוציא את ראשו ממנה.

כי אתער, הוה קא מיפרזל [כשהתעורר אשמדאי, היה "משתגע"], מתעסק לנתק את השלשלות ממנו.

אמר ליה בניהו בן יהוידע: שמא דמרך עלך! [שם אדוניך — הקב"ה עליך] **שמא דמרך עלך!** חקוק על השלשלת שם המפורש!

כי נקיט ליה ואתי [כשלקח אותו בניהו בן יהוידע ובא] להביאו לירושלים, לארמונו של שלמה המלך, **מטא דיקלא, חף ביה, שדייה** [הגיע לדקל, והתחכך בו אשמדאי, והפילו].

מטא לביתא שדייה, [הגיע לבית, הפילו] אשמדאי.

מטא גבי כובא דהחיא ארמלתא [הגיעו ליד צריף קטן של אלמנה אחת] שהיתה גרה בו, **נפקא** [יצאה] האלמנה, **איחננא ליה** [התחננה סז-ב בפניו] שלא יתחכך בצריף להפילו.

כפא לקומתיה מיניה [כפף את קומתו מהצריף] לצד אחר, והתרחק בעובי כתפיו מהבית.

איתבר ביה גרמא [נשברה לו לאשמדאי עצם].

אמר אשמדאי **היינו דכתיב: "ולשון רכה תשבר גרם" (משלי כה טו)**, שעל ידי לשון רכה שחננה מענה רך, נשברה העצם שלי.

הוא **סניא דהוה קא טעי באורחא, אסקיה לאורחיה** [ראה אשמדאי עוור שהיה תועה בדרך, העלהו על הדרך הנכונה].

חזא רויא דהוה קא טעי באורחא, אפקיה לאורחיה [ראה אשמדאי שיכור שהיה תועה בדרך, העלהו על הדרך הנכונה].

חזא חרוותא דהוה קמחדי לה [ראה אשמדאי שמחה של חתונה שהיו שמחים בו], בכה.

שמעיה להווא גברא דהוה קאמר לאושכפא: עביד לי מסאני לשב שני [שמע לאדם אחד שהיה אומר לסנדלר: עשה לי נעלים שיהיו טובים לשבע שנים], אחיך [צחק].

חזא ההוא קסמא דהוה קסיב [ראה קוסם אחד שעושה קסמים], אחיך [צחק].

כי מטא להתב, לא עיילוה לגביה דשלמה עד תלתא יומי [כשהגיעו לירושלים, לא הכניסוהו אצל שלמה המלך עד אחרי שלשה ימים].

יומא קמא [יום ראשון] אמר להו: אמאי לא קא בעי לי מלכא לגביה [מדוע לא רוצה אותי המלך שאבוא אליו]?

אמרו ליה: אנסיה מישתיא [היה אנוס ולא יכול לראותך מחמת השתייה], ששתה יותר מדאי.

שקל לבינתא אותיב אחברתה [לקח אשמדאי לבינה ושם על חברתה].

אתו [באו] אמרו ליה לשלמה מה שעשה אשמדאי.

אמר להו שלמה המלך, הכי אמר לכו [כך רמז לכס]: הדור אשקויה [חזרו והשקוהו] את המלך.

למחר אמר להו אשמדאי: ואמאי לא קא בעי לי מלכא לגביה [ומדוע לא רוצה אותי המלך שאבוא אליו]?

אמרו ליה: אנסיה מיכלא, שאכל יותר מדאי.

שקל לבינתא מחברתה אותבה אארעא [לקח אשמדאי לבינה שהיתה מונחת על גבי חברתה, והורידה לארץ].

אתו [באו] אמרו ליה לשלמה מה שעשה אשמדאי.

אמר להו שלמה המלך: הכי אמר לכו [כך רמז לכס]: נגידו מיניה מיכליה [הרחיקו ממנו מאכלו].

לסוף תלתא יומי [שלשה ימים] עייל לקמיה [הכניסו את אשמדאי לפני המלך].

שקל קניא ומשח ארבעה גרמידי ושדא קמיה [לקח אשמדאי קנה ומדד בו ארבע אמות וזרק לפניו].

אמר ליה לשלמה המלך: מכדי, כי מוית ההוא גברא לית ליה בהדין עלמא אלא ד' גרמידי [הרי כשימות האדם אין לו בעולם אלא ארבע אמות] של קבר, השתא, כבשתיה לכולי עלמא, ולא שבעת עד דכבשת נמי לדידי [עכשיו כבשת כבר את כל העולם, ולא שבעת עד שכבשת גם אותי! ?]

אמר ליה שלמה המלך: לא קא בעינא מינד מידי [איני רוצה ממך דבר], בעינא דאיבנייה לבית המקדש, וקא מיבעי לי

שמירא [רצוני רק לבנות את בית המקדש, ואני צריך תולעת שמיר].

אמר ליה אשמדאי: לדידי לא מסיר לי [לי עצמי לא נמסר] השמיר, אלא לשרא דימא מסיר ליה [לשרו של הים נמסר] השמיר, ולא יהיב ליה אלא לתרנגולא ברא דמחימן ליה אשבועתיה [ואינו מוסר את השמיר אלא לתרנגול הבר שהוא נאמן לו בשבועתו] כשנשבע לו להחזירו לו.

ומאי עבד ביה [ומה עושה בן] תרנגול הבר?

ממטי ליה לטורי דלית בהו [מביא אותו להרים שאין בהם] ישוב של זרעים ואילנות להתפרנס שם.

ומנח לה אשינא דטורא ופקע טורא [ומניח את השמיר על שן ההר, וההר מתבקע] מעט כמין חריץ,

ומנקיט מויתי ביזרני מאילני, ושדי התם, והוי ישוב [ולוקח ומביא זרעים מאילנות וזורק שם בחריץ, וגדלים שם אילנות להתפרנס מהם].

והיינו דמתרגמינן [וזהו שאנו מתרגמים]: "דוכיפת" — נגר טורא [חותך הרים] [ויקרא יא, יט].

בדקו שלוחי שלמה המלך עד שהיו בקיאים היכן יש קן של דוכיפת שהוא תרנגול הבר, ומצאו קינא דתרנגולא ברא דאית ליה בני [שיש לו אפרוחים], וחפוייה לקיניה זוגיתא חיוורתא [וחיפו את הקן בזכוכית בהירה].

כי אתא, בעי למיעל, ולא מצי [כשבא התרנגול רצה להכנס לקן ולא היה יכול].

אזל אייתי שמירא ואותביה עלויה [הלך והביא את השמיר, והושיבו על הזכוכית] כדי שתיבקע.

רמא ביה קלא [הרים שלוחו של שלמה את קולו על התרנגול], נבהל התרנגול ושדייה [והפיל את השמיר].

שקליה [לקח השליח את השמיר].

אזל [הלך] התרנגול, כשראה שלקחו את השמיר, חנק נפשיה אשבועתיה [חנק עצמו, על שלא קיים את שבועתו] שלא החזיר את השמיר לשרו של ים.

אמר ליה בניהו לאשמדאי: מאי טעמא כי חזיתיה לההוא סמיא דהוה קא טעי באורחא, אסיקתיה לאורחיה [מדוע כשראית את אותו עוור שתועה בדרך, העלת אותו על הדרך הנכונה]?

אמר ליה: משום שמכרזי עליה ברקיעא [שמכרזים עליו בשמים] דצדיק גמור הוא, ומאן דעבד ליה ניהא נפשיה זכי לעלמא דאתי [ומי שיעשה לו נחת רוח יזכה לחיי העולם הבא].

ועוד שאלו: ומאי טעמא כי חזיתיה לההוא רויא דקטעי באורחא, אסיקתיה לאורחיה [ומדוע כשראית את אותו שיכור שתועה בדרך, העלת אותו על הדרך הנכונה]?

אמר ליה: משום שמכרזי עליה ברקיעא [שמכרזים עליו בשמים] דרשע גמור הוא, ועבדי ליה ניהא נפשיה כי חיכי דליבליה לעלמא [ועשיתי לו נחת רוח כדי שיאכל את שכר עולם הבא שלו] בעולם הזה.

מאי טעמא כי חזיתיה לההוא חרוותא, בכית

[מדוע כשראית את השמחה של החתונה בכית?]

אמר ליה: כי בעי מומת גברא בנו תלתין יומין [ידעתי שצריך החתן למות בתוך שלושים יום], ובעיא מינטר ליבם קטן תליסרי שנין [ותצטרך האשה לחכות שלוש עשרה שנה, עד שיגדל אחי בעלה היבם הקטן, ויגיע לגיל שלוש עשרה שיוכל לחלוץ לה, ולהתירה להנשא].

מאי טעמא כי שמעתיה להווא גברא דאמר ליה לאושכפא עביד לי מסאני לשב שנין, אחיבת [מדוע כששמעת את אותו אדם שאמר לסנדלר: עשה לי נעליים לשבע שנים, צחקת?]

אמר ליה: משום שהווא שבעה יומי לית ליה, מסאני לשב שנין בעי [שאותו אחד אפילו שבעה ימים אין לו לחיות, והוא רוצה נעליים לשבע שנים].

מאי טעמא כי חזיתיה להווא קסמא דהוה קסיב, אחיבת [מדוע כשראית את אותו קוסם שהיה עושה קסמים, צחקת?]

אמר ליה: משום דהוה יתיב אבי גזא דמלכא [שהיה יושב על אוצר המלך], והיה טמון שם הרבה זהב וכסף, לקסום מאי דאיבא תותיה [שיעשה קסם לדעת מה שיש תחתיו, והוא לא עשה זאת].

תרחיה גביה עד דבנייה [עייכבו שלמה המלך את אשמדאי אצלו, עד שגמר לבנות] לבית המקדש.

יומא חד הוה קאי לחודיה [יום אחד היה עומד שלמה המלך עם אשמדאי לבדו].

אמר ליה לאשמדאי: כתיב: "אל מוציא ממצרים כתועפות ראם לו" [במדבר כד ח], שלהקב"ה יש תועפות ראמים למשלחתו, וליפרע פורענות בשליחותו.

ואמרינן: "כתועפות" — אלו מלאכי השרת, "ראם" — אלו השדיים.

מאי רבותיכו מינן [מה גדולתכם מאיתנו], שנשתבח הקב"ה בכס?

אמר ליה אשמדאי: שקול שושילתא מינאי, והב לי עיזקתך, ואחוי לך רבותאי [הורד את השלשלת ממני, ותן לי את טבעתך, ואראה לך את כוחי].

שקליה לשושילתא מיניה, ויהיב ליה עיזקתיה [הוריד ממנו שלמה המלך את השלשלת, ונתן לו את טבעתו].

בלעיה [בלע אשמדאי את הטבעת], אותביה לחד גפיה ברקיעא ולחד גפיה בארעא [הניח כנף אחד שלו בשמים וכנף אחד בארץ].

פתקיה [זרק את שלמה המלך משם] מהלך ארבע מאה פרסי.

על החיזא שעתא [על אותה עת] אמר שלמה המלך בקהלת: "מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש" [שם א ג], "וזה היה חלקי מכל עמלי" [שם ב, י].

מאי "וזה" היה חלקי?

רב ושמואל נחלקו בדבר.

חד אמר: "זה", מקלו שנשאר בידו.

וחד אמר: גונדו [לבשו].

היה שלמה המלך מחזור על הפתחים. כל היכא דמטא, אמר [לכל מקום שהגיע היה אומר] "אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלים". [קהלת א, יב].

כי מטא גבי [כשהגיע אצל] הסנהדרין, אמרו רבנן: מכדי שוטה, בחדא מילתא לא סריך [הרי שוטה אינו נדבק לומר כל הזמן אותו דבר שטות]. ואם כן, מאי האי [מה הוא ענין זה] שאדם זה אומר כל הזמן "הייתי מלך" ואינו אומר שום דבר שטות אחר, אולי יש ממש בדבריו?

אמרו ליה הסנהדרין לבניהו: קא בעי לך מלכא לגביה [האם המלך ביקש אותך אליו]?

אמר להו: לא.

שלחו להו למלכוותא [לנשות המלך]: קאתי מלכא לגבייכו [האם המלך בא אצלכן]?

שלחו להו: איה, קאתי [כן, הוא בא].

שלחו הסנהדרין להו [להן]: בידקו בכרעיה [ברגליו] האם הם כרגליו של בן אדם, או שרגליו הן של שד, לפי שרגליו של שד דומות לרגליים של תרנגולים.

שלחו להו: אינו בא יחף אלא במוקי קאתי [באנפילאות (בנעלי בד, גרבים) הוא בא], וקא תבע להו בנידוטיהו [והוא תובע אותן לבא עליהן בזמן נידותן], וקא תבע לה נמי לבת שבע אימיה [והוא תובע גם את בת שבע אמו].

כיון שכך, הבינו שאין זה שלמה המלך אלא אשמדאי מלך השדים, אתיוה לשלמה, והבו ליה עזקתא ושושילתא דחקוק עליה [הביאו את שלמה המלך ונתנו לו טבעת ושלשלת שחקוק עליה] שם המפורש.

כי עייל חזייה, פרח [כשנכנס שלמה המלך, ראה אותו אשמדאי, וברח].

ואפילו הכי אשמדאי ברח מפניו, הוה ליה [היה לו] לשלמה המלך ביעתותא מיניה [פחד ממנו].

והיינו דכתיב: "הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל כולם אחוזי הרב מלומדי מלחמה איש הרבו על יריכו מפחד בלילות" [שיר השירים ג, זח].

רב ושמואל נחלקו האם חזר שלמה המלך למלוך אחר כך.

חד אמר: מלך ואחר כך נעשה הדיוט, ולא חזר למלוך.

וחד אמר: מלך ונעשה הדיוט ואחר כך שוב מלך.

חזרת הגמרא לדון בענין סגולות ורפואות שונות:

לדמא דרישא [לדם שבראש] כאב הראש הבא מחמת דם,

תרופתו: ליתי [יקח] שורבינא [ארז] ובינא [וערבה] ואסא דרא [והדס לח] וזיתא [וזית] וחילפא [וצפצפה] וחילפי דימא [וערבות ים]

ויבלא — מין עשב, ולישלוקינהו בהדי הדדי
[ויבשל אותם יחד],

ולנטול תלת מאה כסי אהאי גיסא דרישא
ותלת מאה כסי אהאי גיסא דרישא [וישפוך
שלוש מאות כוסות מן התבשיל הזה על צד
זה של הראש, ושלוש מאות כוסות על צד
זה של הראש].

ואי לא יכול לעשות כן, ליתי ורדא חוורא
דקאי בחד דרא [יקח ורד בהיר שכל עליו
גדלים רק מצד אחד] זה למעלה מזה,
ולישלקיה [ויבשל אותו],

ולנטול שיתין כסי אהאי גיסא דרישא
ושיתין כסי אהאי גיסא דרישא [וישפוך
שישים כוסות על צד זה של הראש, ושישים
כוסות על צד זה של הראש].

לצליחתא [לכאב חצי הראש], תרופתו: ליתי
תרנגולא ברא [שיקח תרנגול הבר],
ולישחטיה בזוזא חוורא [וישחטנו בדינר של
כסף צרוף], ושיזוב הדם של בית השחיטה
אההוא גיסא דכייב ליה [על ראשו בצד
שכואב לו].

ונזדהר מדמיה דלא לפמינהו לעיניה [ויזהר
מהדם שלא יכנס לעיניו ויעזור אותו],
וליתלייה כסיפא דבבא [ויתלה את התרנגול
השחוט במזוזות הפתח], דכי עייל חייף ביה,
וכי נפיק חייף ביה [שכשהוא נכנס מתחכך
בו, וכשהוא יוצא מתחכך בו].

ט-א לברוקתי [לחולי שבעין] — ליתי עקרבא
דשב חומרי [יקח עקרב מנומר בשבעה
גוונים] מחמת זקנה, ונייבשיה בטולא
[וייבש אותו במקום שיש בו צל] כדי שלא
יטייבש מחמת השמש, ונישחוק תרתי מנתא

כוחלא וחדא מנתא מיניה [וישחוק שתי
מנות של כחול ומנה אחת ממנו],

ולימלי תלתא מכחלי בהאי עינא ותלתא
מכחלי בהאי עינא [וימלא שלוש כפות של
הכחול ושישים בעין זו, ושלוש כפות של
הכחול בעין זו, אבל טפי, לא לימלי יותר
לא ישים], דאי לא יזהר מלשים יותר — פקע
עיניה [תפקע עינו].

רפואה לשברירי דליליא [לסנוורים שיש
לאדם בלילה]:

נתי שודרא ברקא [יביא חבל של שיער
בהמה ושל זנב סוס ופרה], וניסר חדא כרעא
מיניה וחדא כרעא מכלבא [ויקשור רגל
אחת שלו ורגל אחת של הכלב] בשני ראשי
החבל, וניטרפו ינוקי חספא אכתריה
[ויקשקשו ילדים בשברי חרסים אחריו],

ולימרו ליה [ויאמרו לו] לחש זה: אסא כלבא
אכסא תרנגולא [זקן הכלב שוטה התרנגול].

וליוגבי שב אומצי משבעה בתי [ויגבה שבע
חתיכות בשר משבעה בתים],

וליתבינהו ניהליה בצינורא דרשא [ויניחו לו
בני הבתים את אותן חתיכות בשר בחור
הדלת],

וניכלינהו בקלקולי דמתא [ויאכלם באשפות
העיר],

בתר הכי, לפשוט שודרא ברקא [אחר כך
יתיר את הקשר] מרגלו,

ונימרו הכי [ויאמרו לחש זה]: שברירי
[הסנוורים] דפלוני בר פלוניתא, שבקינהו